

Zgodovinske stvari.

Kakošen denar je Feston?

Velečastiti naš starosta, gosp. Davorin Trstenjak je v svojem zadnjem spisu v „Novicah“: „Collectae papales, o kranjskih cerkvah leta 1323“ na strani 28. pri cerkvi St. Martinus omenil „tres Fertones“ in pristavil vprašanje: kakošen je bil ta denar? Malo niže pa pri cerkvi S. Vitus supra Laybacum stoji „Festones III.“

Kolikor je meni znano, denarja z imenom Ferton ali Feston ni bilo, pač pa je znan denar po imenu Teston. Kar se tiče prve besede Ferton, gotovo je tiskarska napaka ter je isto kar poznejši Feston. Pri obeh besedah pa je F zamenjan z T, tedaj ne Feston, marveč Teston. Da se T kaj lahko zamenja z F-om, to je naravno, posebno pa še pri listinah, ki so čestokrat nerazločno pisane. Teston = Testone = Tostun pa je portugalski denar v vrednosti okoli 5 srebrnih grošev. V Italiji pa, kjer so posebno papeži Testone kovali, imel je vrednosti okoli 11–12 srebrnih grošev.

J. Šašelj.

Naši dopisi.

Z Dunaja 7. febr. (Iz zbornice poslancev.) Taja se, taja — sem pisal zadnjič — in izrekel nado, da se kmalu rešimo političnega ledú. — Nimam sicer preklicavati danes tega prerokovanja, a opomniti moram častite bralce na drug, vremensk pregovor: „Ako na svečnico od strehe prej kot od sveče káne, se medved v brlogu ne gane“. Ta pregovor je menda tudi našim prekanjenim politikom bil kažipot, kajti do svečnice so se zelo varovali napraviti kaj — gorkote. Ko je bila pa osodepolna svečnica prestana, kanili ste vendar tudi ta teden dve kaplji, — kanil je namreč glasoviti ministerski svetnik Lehmayr iz naučnega ministerstva tje v prostore upravne sodnije, kjer nam ne more več nevaren biti. Kdor ve, da je Lehmayr prav za prav bil oče naših novih verskih postav, Stremayer pa le očem, — ta bo vedel ceniti pomenljivost odhoda njegovega iz našega naučnega ministerstva. Lehmayrjev odhod pomeni, da se tam vkljub Conradovi mlačnosti pripravlja prevrat — temeljit prevrat na našem polji, kakoršnega vidimo na gospodarskem polji v ravno posvetovani oderuški postavi. — Oficijozni in vladi nasprotni časniki se sicer prepirajo o tem, ali je šel Lehmayr iz ministerstva na lastno prošnjo ali posiloma, toda meni in tudi družemu političnemu svetu na tem ni mnogo ležeče, ali se državnemu življenju škodljivi izrastki odstranijo z bolečim zažiganjem ali z ostrim nožem, ali se pa podvežejo z lepobarvano svilo, — nam zadostuje to, da je le škodljivi izrastek odstranjen. — Druga kaplja tega tedna je imenovanje dr. Meznika, državnega poslanca, advokata v Pragi, uda českega kluba, tudi za svétnika upravne sodnije. O njem se je že lani čulo, da si išče enacega posla; — imenovanje njegovo ima nekako značiti — politično nepristranost upravne sodnije. — Sicer ta teden ni prinesel posebnih novic; v dveh sejah državnega zbora nadaljevala se je obravnava oderuške postave. Ker predlog odsekov reprezentuje posredovalni dogovor z vlado, zato so brezvspešni bili vsi predlogi poslancev, in to le zato, da se v tej zadevi zdaj vsaj nekaj doseže. — Tudi v budgetnem odseku je že nekoliko vršelo — toda samo zato in v ta namen, da se s tem vojska napové za javno debato, ko pride državni proračun v obravnavo. — Ustavovorni časniki so si prizadevali tudi ta teden čenčati o razdvojenosti in razpadu Hohenwartovega kluba,

al le „pia desideria“ levičarjev so te čenče, vsaj do danes ne še več, kajti vse dotična poročila so izmišljena. — Umrl je ta teden zopet en poljsk državni poslanec Skrzinski za pljučnim vnetjem. Bil je rajaki poleg Kusnerja najbolj levičarskega duhá.

Iz Mandrešta 2. febr. — V Besarabiji in sploh v južni Rusiji imeli smo kaj toplo in čisto brezsnežno jesen. Mnogokrat bilo je vreme bolj spomladanskemu kot jesenskemu podobno. Oktobra meseca se je enkrat malo snega pokazalo, kateri je vendar precej skopnil. Potem pak imeli smo skoz in skoz vedre in jasne dni. Tudi začetek zime bil je popolnoma pohleven, brez mraza, snega in burje. Do novega leta (1. januarija po tukajšnjem julijanskem, a 13. po gregorijanskem kalendaru) se je živina na polji pasla, — velika dobrota za tukajšnje kmetovalce, ker so lansko leto vsled dolge in hude zime in pičlega dežja kaj malo krme nakosili. Novoletni dan pak nam je prinesel precéj snega, toliko, da se je lahko kaj bistra vožnja s sanmi pričela. In sedaj imamo dovelj ostro zimo, 23. in 24. januarija n. s. bilo je — 20° R.

Ker je imela Besarabija, kakor sem v svojem zadnjem dopisu omenil, v pretečenem letu dovoljno lep pridelek poljskih plodov, ni tu nikakoršnega pomanjkanja, samo vina je v primeri z drugimi leti malo. Tudi so tukaj vse reči dosti dober kup, a v mnogih krajih, posebno v večih mestih, je dragina, kakoršne v Rusiji še ni bilo. „Žitnica“ Evrope imela je prošlo leto, izvzemši malo gubernij, v obče slabo žetev. Osobito v vzhodnih in južnih gubernijah se je v nekaterih krajih vsled žitaega žužka (anisoplia austriaca), v drugih zopet vsled preobilnega dežja meseca junija in julija kaj malo pridelalo, tako, da je v mnogih mestih veliko pomanjkanje. — Na jugu je poljedelstvo glavno pridobstvo, in slabe letine imajo tu kaj velik vpliv na kupčijo in obrtnijo. Vse nekako zastoji, kedar pšenica ne obrodi. Boga žetve pak vse oživé. Zadnja leta se je kaj mnogo žita iz Rusije izvozilo, na pr. 1878. leta 30 milijonov in 579.717, a leta 1879. celó 42 milijonov in 200.000 četvrt. V resnici mnogo. V prošlem letu pak šlo ga je malo od tod. Glavno eksportno mesto na jugu je Odesa, biser Črnega morja. od tod odpravilo se ga je leta 1880. 3 milijone in 849.140 četvrt, proti 7 milijonov in 721.530 četvrt l. 1879., to je 50% manj. Na skladiščih ga je tu 31. decembra 1880. leta 1 milijon in 68.500 četvrt ostalo. Drugo znamenito izvozno mesto na obalah Črnega morja je Nikolajev. Od tod odposlalo se je 1880. leta 1 milijon in 721.053 četvrt, proti 3 milijone in 780.720 četvrt 1879. leta v tujino. Konec leta ga je 543.643 četvrt na skladišču ostalo. Odesa in Nikolajev skupaj izvozila sta 1880. leta 6 milijonov četvrt žita manj kot 1879. leta, to daje deficit od 60 milijonov rubljev. Drugih manjših luk Črnega morja danes ne omenim. Upamo, da se pričeto leto boljše obnese.

Gledé zakonodateljstva spomnim ukaza od 23. (5.) novembra 1880. l., vsled katerega je davek od soli odstranjen in pošljina (col) na vvozeno sol zmanjšana. Odprava davka od soli je vkljuden in v resnici moder finančen in gospodarsk čin, kateri je neposredno od njegovega veličanstva cesarja Aleksandra II. prišel. Namen tega narodno ekonomičnega djanja jasno izražen je v samem ukazu. Želja, ne samo osvoboditi revne razrede naseljenja od težke naloge, temveč pospešiti živinorejo, kmetijstvo, ribolovstvo in nekatere druge obrtnijske predele. Brez davka bode sol okolo 40 kopek pud (funtov) stala.

Ruskim žitorejcem uže nekaj let kvar dela žitni žužek, zdaj pa še vinogradnikom opasnost grozi, kajti na južnem bregu Krima pokazala se je filoksera.

Žitni trg v Odesi je kaj mlahav, radi zravniteljno

nizkih cen skoro ni mogoče zrnja v Trst ali Marzeli odposlati.

Vrli naš rojak g. Nolli s sijajnim vspehom pri „italijanski operi“ v Odesi deluje. V „Odessaer Zeitg.“ od 11. (23.) januarja berem: „Jutri, 12. januarja, bode predstava na korist obče priljubljenega baritonista naše italijanske spevoigre, gosp. Nolli a. Za slovesni svoj dan izbral si je Verdijev „Ernani“, spevoigro, katera imela je to gledališčno dobo zmerom znameniti pospeh. Naših bralcev ni treba k mnogobrojnemu obisku vabiti, potem, ko si je gosp. Nolli polno sočutje gledališnega občinstva pridobil in ohranil. Opomnimo samo, da se beneficijant ni le kot pevec in igravec odlikoval, marveč spolnoval da je vestno prevzete dolžnosti. Odlični umetnik Nolli ni bil skozi celo gledališčno dobo nobenkrat „bolan“. — Avstrijanci osobito smeli bi jutri v gledališče priti, ker je Nolli Avstrijanec; Nemci obiskali bodo spevoigro v prvo kot prijatelji umetnosti, kajti Nolli je umetnik v pravem pomenu besede, v drugo, ker je on prijatelj Nemcev in nemškega jezika, katerega je popolnoma sposoben. Rusi uže zavoljo tega jutršni večer gledališča zamudili ne bodo, ker je Nolli po svoji domovini (Kranjski) Slavjan, in skoro vsa slavjanska narčja govori. Radi tega speval bode v prestankih nekoliko slavjanskih pesem“. — Tako med drugim hvali gosp. Nolli a nemški odeski časnik.

Albert Jasenec.

Iz Slatine v Rumuniji 1. febr. — V Rumuniji imamo nad 5000 mlinov, ki delajo z lokomobili. Po dve ali tri občine skupaj napravijo si skupaj parni mlin, z dvema, tremi in tudi štirimi ploščastimi kamni (Flachsteine). Koruza, pšenica, ječmen in sploh vse, kar kmet potrebuje za lastno rabo, se melje v teh mlinih. Za delo se plačuje navadno moke, in sicer je običajno, da dobi mlin od 20 banic žita eno; torej dvajseti del (1 banica = 20 ok; 1 banica = 85 lit.). Mlini so pa tudi tako dobro opravljeni, da zadostujejo popolnoma vsem potrebam, tudi takrat, ko se dá navadno največ mleti. Parni stroj se ne rabi samo v mlinu, tudi na drug način se splačuje v njem naloženi kapital. Med žetvo dela stroj na polji, ž njim se mlati, v pomladi luši koruza itd. ali za lastno potrebo, ali pa proti plačilu za druge posestnike. Mlin s strojem in drugimi pripravami vred velja 10 — 15 tisoč frankov, to je, blizo 4 — 6 tisoč gold. Če so dobre letine, je mogoče, da tudi manjše občine poplačajo v treh ali štirih letih celo svoto. Povsod, kjer je malo vode, ali kjer voda pozimi zamrzuje, se napravljajo parni mlini; kmetje dobivajo proti večletni garanciji najboljše angleške stroje, in jih poplačujejo v obrokih. Na tak način je tudi majhnim občinam in posamesnim posestnikom mogoče, si nastaviti parni mlin skoraj brez gotovega denarja. Lepo je videti ob času žetve, kako se vzdiguje na mnogih krajih iz velikanskih ravnin proti nebu dim delajočih strojev. — O kmetijskih strojih Vam poročam drugikrat. To moram še omeniti, da se vzdiguje tukaj poljedelstvo hitreje ko v zahodnih deželah. Ni čuda! Tukaj se vpelje vse, kar se je drugod spoznalo za dobro in pripravno — brez dolgotrajnih debat, brez dražih poskusov, katere vodijo pri nas čestokrat osebe, ki niti pojma nimajo o kmetijstvu in kmetijskem strojstvu, ki pristopijo odboru ali družbi, ki ima namen pospeševati napredek kmetijstva, le iz častilakomnosti ali enacih vzrokov. Schollmayer.

Na Dunaji 6. febr. (*Vodnik — Slovenija*.) Leta in leta so prešla, kar miro nabiral — se vbadal in vpiral Vodnik Valentin in klical in pričal: „Ilirija vstan! Ilirija vstan!“ Al viharji so vam vršeli tja po državah in državcih in majali so se stebri in iz razvalin priklopelo je tu in tam novo življenje! Al kje je Ilirija oživljena, kje zveličana? Razvaline imamo Slovenci,

razvaline: al kje so novine? Žal! vse po starem! — Vodnika potisnili so k vodi in suhemu kruhu na stara leta in potem je šlo dalje! Vsak sin Vodnikov, sin svojega národa, imel je podedovani ta greh in pikra in bridka bodi pokora! A hčera in sinov bilo je premnogo, je-li? In čem veči tek imelo je njih delo, tem večí strah, tem večé preganjanje, tem več razvalin! Sedaj pa bájemo zadnji boj, bájmo ga hrabro in složno do — Ilirije oživljene! Do Ilirije zveličane, ki snovala se je ter snuje se v duhu v spomin Vodnikov ta mesec posebno od meje do meje deželá slovenskih! In celó na Dunaji! — V soboto 5. dan t. m. na večer je bilo, da je društvo „Slovenija“ brez posebnih priprav privabilo rojake slovenske pa slovanske k sebi, da se prvi zgodovinski mož slovenski poslaví, poslaví tudi Ilirija, oživljena pred 100 leti in „oživljena čez — let v prihodnosti. Vse se je lepo in vabilno vršilo. — V oficijelnem delu zborovanja bral je stud. jur. Babnik „o Iliriji oživljeni“. Predavanje je kazalo mnogo bistroumja in temeljitosti, mnogo lepega navdušenja in se je z veliko pohvalo začulo. Po tem ste se deklamovali dve Vodnikovi, znani pesni. — Dovršivši oficijelni del izpregovorí društveni prvosednik zdravico gospodom državnim poslancem, posebno navzočim gg. dr. Vošnjaku, Klunu, Obrezi, Nabergoju in Pfeiferju. Koncem govora je pa zagromel po polni sobani srčan „živei“, glas veselja in zaupanja. Odzdravljal je v imé drž. poslancev gosp. K. Klun spodbudno in tehtno. Ogenj je zažaril in jeli so se vrstiti med petjem govori v vseh slovanskih jezicah, živo pozdravljaní. Tako da se nam jih je zdelo celó odveč, sosebno ko so jele odletavati iskre — se vé — med Rusom in Poljakom. Žalibog! Veendar pa je prevladal vse duh Vodnikov v veselju in prijateljstvu. Omenim naj, da je g. Pukl umno vodil zabavni del. Popisati se pa ne dá, kako da je vzplamtelo vse vprek, ko je g. Klun, v drugo govoré in umno vpletaje Demostenovo basen o „ovcah, volcéh in pesih“ (fiat applicatio — na naše razmere!) sklepal svoj govor o očetu slovenskega národa, dr. Bleiweisu in pozivljaj na veliko zdravico. Vsakemu Slovanu znani mož bil je slovansko, burno mlado pozdravljen! Posebno, ker nam je došel mimo 2 družih telegramov (od ljubljanskih bogoslovcev in društva „Hrvat“) telegrafičer pozdrav tudi od očeta. Živio! — Zdravica „starim hišam“ in pa zabeljena ribniška „pripovájst, kaku sva šla na sv. kavke dan na bužjo pot“ — končala je glasno „tihi večer“ v spomin Valentinu Vodniku.

V Gorici 6. febr. *) — Dne 21. januarja je bila v kapeli Böckmannove ville, kjer stanuje g. grof Chambord, maša za umorjenega francoskega kralja Ludovika XVI. in se je brala po navadi njegova oporoka. — V ponedeljek, 31. januarja, se je poklonila deputacija tukajšnjega katol. društva slovečemu francoskemu generalu De Charette-u, nekdanjemu poveljniku pappeževih zuavov, ki je prišel tiste dni v Gorico. — 1. februarja je bila na Kostanjevici obletnica po rajnci vodinji Parmski, grof Chambordovi sestri. — Dne 3. februarja so poklonili 3 naši državni poslanci p. n. gg. grof Coronini, prošt dr. Valussi in dr. Tonkli presvetl. cesarju spomenico zadevajočo znižanje davkov namenjenih naši deželi. — V petek ob 2. uri in 20 minut popolnoči je bil tudi v Gorici potres, pa ne močan. — Društvo katoliških gospá je podpisalo v preteklem letu 1880. 36 družin. — Danes popoldne je v dvorani društva „Concordia“-e odprt „bazar za uboge“, to je, razstava raznoterih podarjenih reči, za katere bodo danes srečkali. — Nenavadna nesreča je zadela pošteno starogoriško rodovino Zo-

*) Dopisa od 30/1. žalibog nismo prejeli.

ratti-evo. Staršemu sinu, vpokojenemu svetovavcu deželne sodnije v Trstu, ki je tukaj zbolel, stregla je starša sestra. Sinoči smo pokopali milosrčno sestro-strežnico in nekaj ur pozneje je umrl brat svetovavcev, (čigar bolezen — pljučna vnetica — pa ni bila nalezljiva). Bolna je tudi 93letna mati, ki je imela 19 otrok. Pretekli mesec je umrl rajnc. svetovavca sin v Pulji. Kaj tacega se primeri sem ter tje le o času kake epidemije.

Iz Brega pri Trstu 7. sveč. — V jako žalostnem položaji smo tudi mi kmetovalci v Bregu. Slabe letine posušile so nam vinske kleti in žitne shrambe; kupčije ni celó nič; „nova mera in vaga nam malo rabi“. Ako bo to tako naprej šlo, potisnile nam bodo žalostne razmere popotno palico v roke ter pognale nas po širokem svetu s trebuhom za kruhom. — Lansko leto so „Novice“ objavile dopis iz Doline in dregnile nekoliko občinskega tajnika. Res, tako čudno uraduje ta mož, da se sam smeši pred svetom. Pred nekoliko leti je privandral iz Nabrežine v naš kraj in seboj prinesel cel paternoster c. k. uradnih služeb; mislili smo: no, to bo mož na pravem mestu. A sedaj v Dolinski občinski pisarni uraduje nemški in italijanski, kakor da bi Dolina bila deloma Prusija, deloma pa Italija, kjer ni nobene žive duše slovenske! Pa pustimo ga, vsaj bo tudi on še rad se učil slovenščine, kedar na Dunaji popiha druga sapa. — 24. dne t. m. (na „Matijev večer“) napravi Dolinska čitalnica veliko „besedo“ in pustno veselico, na katero se pričakuje veliko gostov iz Trsta in okolice.

Iz Novomesta. — Naša čitalnica, ki je zadnji čas krepko oživela, priredi zopet v nedeljo 13. februarja ob pol osmih zvečer v dvorani prvega narodnega doma v spomin prvemu slovenskemu pesniku V. Vodniku slovesno veselico z nagovorom, deklamacijo, petjem in plesom. Vstopnina za neude od osebe 50 kr., z družino 1 gold.

Iz Kranja 3. febr. — Predvčerajšnjem ob 5½ uri zjutraj odtrgalo se je iz levega brega Kokre nad „Podskalovcem“ poleg mosta v „Lajhi“ strašansko skalovje s tako močnim bobnenjem in pokanjem, da so nekateri mislili, osoda Zagreba zadela je tudi Kranj. V „Pungartu“ žvenketale so šipe in tresla se pohištva, prebivalci mlina v „Lajhi“ pa bili so v smrtni nevarnosti. Kakih 30 — 35 metrov visoko skalovje zasulo je Kokro čez in čez tako, da se voda le nekoliko odteka in za udrtim skalovjem jezeru enako nabira. K sreči je bila „Podskalovčeva“ hiša uže nekaj mesecev vsa razdrta in tedaj prazna. Zarad mnogih razpok v bregu pa bati se je, da še ni konca velikanskemu polomu, ki se popisati ne dá in ki bode v kaki povodnji toliko strašnejši, ako se zasuta struga Kokri vsaj nekoliko ne odpre. Okrajni most in mlin v „Lajhu“ sta potem v največji nevarnosti. Treba je tedaj nagle in izdatne pomoči. — Včeraj zvečer je bil v čitalnici „Vodnikov ples“, ki se je, kakor druga leta, tako tudi letos sijajno izvršil. — Pretečeni teden je bil nagloma iz službe spoden tukajšnji davkarski eksekutor Kržišnik. Možicelj ni le opominjal in rubil uboge davkoplačevalce, ampak je tudi po kmetih kar naravnost zaostali davek pobiral in — za se porabil. Opeharil je na ta način ljudi za kakih 500 gld. Ubožci vedeli niso, da se eksekutorju davek ne sme odrajevati in ker so zaupali tej novi iznajdbi povišanje davkov, morajo davek še enkrat plačati! Evo novo dobroto davkarskih eksekutorjev!

Iz Ljubljane. (Iz odborove seje družbe kmetijske), ki je pod predsedstvom podpredsednika gosp. J. F. Seuniga bila 6. dne t. m., je „Novicam“ došlo sledeče poročilo: Sl. ministerstvo kmetijstva naznanja odboru neko uže

staro sredstvo zoper krompirjevo bolezen z željo, da ga odbor razglasí in pozvé, ali je tudi na Kranjskem skušeno bilo; — odbor je sklenil razglas po „Novicah“. — Drug dopis sl. ministerstva kmetijstva objavlja odboru, da popolnem odobri v predloženem računu razloženo porabo onih 600 gold. državne podpore, katero je podkovski in živinozdravski šoli ministerstvo za leto 1880. dalo. — Vodja deželne sadje- in vinorejske šole na Slapu gosp. Dolenec poroča o nasvetu g. Ogulina, po katerem naj bi se peške amerikanskega grozdja nakupile in iz njih trte Amerikanke zaredile, katerih se neki trtna uš ne loti. Gosp. Dolenec je — čeravno je po skušnjah dognano, da tudi amerikska trta ni varna phylloxere — vendar vsakako za to, da bi v nogradih Slapenske šole zaplodile se tudi amerikske trte in se je zato obrnil do deželnega odbora s prošnjo, naj mu za nakup pešká amerikanskega grozdja dovoli nekoliko kredita; — od sl. ministerstva kmetijstva pa centralni odbor o isti zadevi ni še dobil odgovora. — Ker je odboru predložena knjižica gosp. Fr. Kuralta o trtni uši jako všeč bila, se je sklenilo, gosp. Kuralta vprašati, ali bi se ne dobile lične slike njegove knjižice, ako bi se napravil prevod slovenski. — Vsled vloge podružnice novomeške, naj bi družba kmetijska delala na to, da se odpravi kmetovalcem na deželi nadloga ciganov, se je vršila obširna in temeljita razprava, iz katere se je ranvidelo, da postava zoper potepuhe (Vagabundengesetz), potem postava od 10. maja 1873. leta in raznovrstni drugi ukazi zadostovali bi brez posebne postave zoper ciganstvo popolnem, ako bi se strogo izvrševali (eksekvirali), zato se je sklenilo obrniti se do sl. deželne vlade, naj bi se z ozirom na res veliko nadlogo cigansko znova oklicale vse dotične postave, po katerih se more zabraniti klateštvo ciganov po naši deželi; treba pa bi tudi bilo, da se potepuška postava o tem predrugači, da ne bi samo c. k. okrajna glavarstva, ampak tudi županstva pravico imela, žandarje na pomoč poklicati o sili ciganov; — c. kr. deželna nadsodnija in c. kr. okrajne sodnije pa naj bi se naprosile za strogo izvrševanje kazenske postave, kedar se cigani zasačijo pri hudobnih namerah.

— (Deželni odbor kranjski) je v seji 1. februarja sklenil, deželni vladi naznaniti svoje nazore, kako naj bi se preuredila sedanja vredba okrajnih cest, da bi povedala o tem svoje mnenje. — Za službo primarija v deželni bolnici razpisal se je natečaj do 10. marcija, — za oddajo dela pri popravljani in predelavanji blaznice v deželni bolnici pa do 19. februarja. — Županstvom se razpošlje okrožnica o potrebi in koristnosti zavarovanja proti škodi po ognji in zarad vpeljanja prostovoljnih požarnih straž. Eni požarni straži se je dovolilo 150 gld. podpore za napravo brizgalnice.

— Današnji telegram z Dunaja v „Slov. Nar.“ naznanja, da je dr. Kaltenegger dobil za 6 tednov dopusta, da v tem času svoja opravila dovrši, kot bivši deželni glavar izroči, kakor postava vелеva, svoj posel enemu izmed 4 deželnih odbornikov, in se potem preseli na Dunaj v svojo tamošnjo službo.

— Prečastiti gosp. Jan. Rozman je bil v nedeljo slovesno vmeščen za župnika pri mestni fari Št. Jakobski. Narodni gospod, jako priljubljen svojim faranom, ki ga uže 8 let dobro poznajo, ker je bil učitelj verozakona v ljudski mestni šoli pri sv. Jakobu, je odstopivši iz šolstva v zadnjem „Tovarišu“ s prijazno besedo slovó vzel od učiteljskih svojih tovarišev.

— (Ples v čitalnici) na Svečnice večer se je v vsem tako izbornu izvršil, da se sme uvrstiti med najlepše predpustne veselice. Kaj več danes o njem poročati, bila bi beseda „post festum“.

— 4. dan t. m. je bil res dan potresov po Kranjskem; zemlja se je majala na blizo 20 krajih Notranjskega, Gorenjskega in Dolenjskega, — hvala Bogu, da brez škode.

— Od deželne sodnije smo dobili sledeči popravek: Sklicaje se na § 19 tiskarne postave prosim da se sprejme sledeči preklic v prihodni list vašega časnika.

„V novicah od 21. t. m. stev. 29 se bere na strani 238 obširno poročilo v izletu Ljubljanskega pevskega društva (Liedertafel) na šmarno goro in potem v medvode v katerem se ledeče nahaja „ko... plesali sploh... skakali.“

Podpisani s tem izjavi pridržaje si dalno postopanje, da v cerkev na šmarni gori je le pet bil na kor „das ist der Tag des Herrn, potem Offertorium „Bone deus in neki agnus Dei Zraven so se orgle igrale med petjem so bili vsi družniki tega izleta v cerkvi in so se obnašali kakor se svetosti tega kraja spodobi. nikakoršna poskočnica ni bila na orglah igrana, tudi nihče ni plesal, niti pred cerkvijo, niti kot drugod na šmarni gori. Ravno tako je ne resnično, da so se družabniki tega izleta tako vedli, da so nejevoljo kmetov izbudili, ker se neč tacega ni zgodilo, od strani družabnikov, kar bi zamoglo pri kmečkem ljudstvu kake sovražne nameni obuditi, in se tudi kaj tacega sploh ni pokazalo razen ne pričakovanih napadov na večer. Ravno tako je nereznično, da se na poti proti medvodam ni šlo po navadnih potih, ali da bise bila kaka škoda polskim sadežom godila, ali kmečkemu sestvu delala. Tudi pri omenjenjem odhodu od šmarne gore ni bilo nobenih otrok pričujočih, samo 3 dame sobile v tej družbi. — V medvodah se ni ničesar prigodilo, kar bi kmetom zamoglo biti ne všeč in kar je ondi povedano od ravsa in kavsa med družabniki, je gola domišljija dotičnega poročevalca.

Ljubljani 23. Julja 1880

Eduard Wawrezka

predsednik pevskega društva Liedertafel.

— (Poziv.) Županstva, katera vsled dopisa podpisanega odbora od 18. dne januarija še niso poslala naznanil, koliko se navadno živine prižene na sejme v njihovem okrogu, prosimo uljudno, naj dotični prošnji kmalu vstrežejo.

Centralni odbor c. k. družbe kmetijske kranjske.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja — V zbornici poslancev je včeraj bila postava zoper oderuštvo do konca dognana in tako sprejeta kakor je dotični odbor nasvetoval. Izdelajmo hitro hitro to sila potrebno postavo! — je bilo načelo večine zbornične in zato ni sprejela nobenih predlogov, ki so jih posamni poslanci nasvetovali. Škoda vendar, da ni bil sprejet nasvet viteza Schneida o §. 1. te postave, ki je na to meril, da bi oderuh bil vselej z zaporom, pa tudi na denarji, ne pa samo z zaporom ali samo na denarji kaznovan. Gosp. Schneid je iz skušinj vsakdanjega življenja jako dobro motiviral, da obojna kazen seže oderuhom še le za kožo, al — kakor gori rečeno — načelo je bilo večini zborovi, za zdaj ne se spuščati v prenapredbo predložene postave, dokler ne bo skušnja učila, da je prenapredb treba.

Po dognani oderuški postavi se je zbornica lotila postave, po kateri imajo vprihodnje kvarte kolekovane (štemplane) biti.

Ko je unidan v zbornici gospôski šlo za postavo o železnici po Bosenski dolini do Sarajeva, je Schmerling ves „Bošnjak“ bil, ko lani ni še srca

imel za „novo Avstrijo“. Mož čuti, da v viših krogih veje druga sapa in zato dela pokoro.

Zbornica poslancev ima zdaj le po dve seji vsak teden, kajti dotični odbori delajo neutrudljivo od zora do mraka, da napravljajo gradiva na javne seje. Zanimive so pa tudi seje odborov, še posebno seje budgetnega odbora. Kakoršni protivniki so ustavoverci še zmerom Taaffeovemu ministerstvu, kazala je una seja, ko je šlo za dovolitev one svote, ki se navadno vladi pod imenom „dispozicijskega zaklada“ za njene skrivne potrebščine daje. Ustavoverci niso ne krajcarja dovolili, večina naša pa 50.000 gld. v dejanski dokaz zaupanja. — Pritožba, ki jo je tudi v budgetnem odboru vladi nasproti objavil dr. Vošnjak, da Slovenci nikjer nitina Štajerskem, nitina Koroškem, Kranjskem in Primorskem ne uživajo narodnih pravic, ki jim po ustavi gredo, je bila res beseda o pravem času. Večnih obljub, nikjer pa resnice, mora vendar enkrat konec biti! Zato pričakujemo, da bodo poslanci iz vseh naših slovenskih pokrajin besedo poprijeli in zahtevali, naj namesti večnih obljub se začno kazati dejanja. Če se drzne Turkinja „Neue fr. Presse“ irredentarje nasproti vseskozi in v najburnejših časih 1848. leta Habsburški dinastiji verno udanim Slovincem zagovarjati, Slovence pa veleizdajstva z „jugoslovansko državo“ krivčiti, je to le nova budalost, katero Turkinja v glavo ubija svojim neumnim dušam.

— V dodatnem proračunu je predložilo ministerstvo notranjih zadev državnemu zboru v potrdilo nekaj zdatnih zneskov za ceste na Goriškem, in sicer sledeče: 1. za popravljane oziroma zravnanje in razširjenje skladovne ceste od Kobariča do Robiča in od tod na levem bregu Nadiže do Štupice znesek 16.700 gold. 2. Za preloženje skladovne ceste od sv. Lucije prek Modrejce in Kozarskega do državne ceste pod Čiginjem predlaga ministerstvo podporo 10.000 gold. za leto 1881. in 3. za izdelanje ceste od Zelina proti Idriji do Kranjske meje 6000 gld. — Za reguliranje Save na Kranjskem je postavljenih 20.000 gld.

— Spomenico društva „Edinosti“ so zadnji teden grofu Taaffeju izročili državni poslanci gg. Nabergoj, Vitezić in Tonkli. Grof Taaffe je rekel, da jo prevdari in da bo ozir jemal na narodno enakopravnost na Primorskem.

— Poslanci grof Coronini, dr. Tonkli, Valussi podali so 3. dne t. m. njegovemu Veličanstvu presvitlemu cesarju peticijo deželnega odbora za polajšanje zemljiščne davka na Goriškem. Presvitli cesar so sprejeli najmilostljiviše deputacijo in obljubili kolikor moči ozir jemati na peticijo.

— Cesarjevič Rudolf prišel je 7. dne t. m. iz Bruselja na Dunaj in je imel danes potovanje v jutrove dežele nastopiti. Kakor se zdaj govori, bo poroka 18. dne maja.

— Letošnje številenje ljudstva v Avstriji kaže, da se je do zadnjega številenja pred 10 leti pomnožilo za kaka za milijona, — na Ogerskem pa zmanjšalo pri vseh narodih, le pri Srbih ne.

Hrvatsko. — Po dogovoru ogersko-hrvatske kraljevine deputacije bo Hrvatska po združenih vojni granici imela 40 poslancev v ogerski zbornici poslancev, 3 pa v zbornici gosposki. — Da so nekateri hrvaški poslanci ministru Tiszi o novem sovraženem davku na sladkor, kavo, pivo itd. pomagali do zmage, je vzbudilo veliko nevoljo po deželi.

Listnica vredništva. Toliko cenjenih člankov nam je došlo pretekli teden, da moramo častite gospode prositi potrpljenja, dokler ne pridejo vsi na vrsto.